

VỀ CHÍNH SÁCH XÂY DỰNG NÔNG THÔN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA MỚI Ở TRUNG QUỐC

VỀ chính sách đối với nông thôn, nông dân, nông nghiệp, từ 1978 đến 2005, Trung ương Đảng Cộng sản và Quốc vụ viện (Chính phủ) Trung Quốc đã ra 7 "văn kiện số 1" về chính sách của Đảng đối với nông thôn. Văn kiện số 1 năm 1978 là về khoán đến hộ mở đầu cho công cuộc cải cách. Năm 2004, 2005 và 2006 đã ra 3 văn kiện liên tiếp về "Tam nông": *Đẩy mạnh tăng thu nhập cho nông dân; Đẩy mạnh hơn nữa công tác nông thôn và đề cao năng lực phát triển nông nghiệp tổng hợp; Xúc tiến xây dựng nông thôn xã hội chủ nghĩa mới.*

Văn kiện số 1 năm 2006 đưa ra các giải pháp nhiều mặt về xây dựng nông thôn, vấn đề xã hội và dân chủ, chủ trương coi việc xây dựng "Nông thôn xã hội chủ nghĩa mới" là nhiệm vụ vừa cấp bách, vừa lâu dài trong kế hoạch 5 năm 2006 - 2010.

Hiện nay, sự phát triển kinh tế - xã hội của Trung Quốc đã đi vào một thời kỳ mới, nhà nước có khả năng kinh tế để hỗ trợ cho việc phát triển nông nghiệp, nông thôn và điều phối sự phát triển giữa nông thôn - đô thị. Cơ sở khoa học - thực tiễn để đề ra nhiệm vụ xây dựng nông thôn xã hội chủ nghĩa mới là: Nông nghiệp chưa đạt mức có thể làm cơ sở cho việc phát triển kinh tế - xã hội và nâng cao sinh kế của nông dân. Năm 2005 sản lượng lương thực có hạt chỉ đạt 484 triệu tấn,

như vậy đã bị giảm đi 30 triệu tấn so với năm cao nhất từ trước đến nay và hơn nữa chưa đủ thỏa mãn yêu cầu cuộc sống. Thiếu đất trồng trọt và nước gây cản trở cho việc phát triển nông nghiệp. Cần đầu tư nhiều hơn nữa vào nông nghiệp để tăng việc áp dụng khoa học - kỹ thuật nhằm nâng cao năng suất. Khoảng cách giữa đô thị và nông thôn đang tăng thêm, do đó cần thu hẹp lại khoảng cách này.

Theo Nhân Dân nhật báo, trong 5 năm qua thu nhập của nông dân tăng bình quân 5% mỗi năm. Thu nhập phi nông nghiệp tăng đáng kể và trở thành yếu tố quan trọng trong việc tăng thu nhập. Sản lượng lương thực hàng năm tăng lên do tăng năng suất thay vì tăng diện tích như trước đây, hiện đã đạt mức trung bình 4,6 tấn/ha. Hiện nay, 38% diện tích đất trồng trọt được cơ giới hóa và 48% sản lượng nông sản tăng là do cải tiến kỹ thuật. Thu nhập thuần đầu người của nông dân Trung Quốc năm 2005 là 3.255 Nguyên⁽¹⁾ (tương đương 402 USD), tăng 3,14 Nguyên (tăng 6%) so với năm trước. Tuy vậy, con số này vẫn còn thấp xa so với thu nhập của dân cư đô thị tới 3,22 lần (10.493 Nguyên). Nếu lấy sự khác nhau về kết cấu hạ tầng, phúc lợi xã hội như giáo dục, y tế, văn hóa để so sánh, thì mức độ chênh lệch còn lớn hơn nhiều.

(1) Nhân Dân tệ

Thực tế cho thấy, những chính sách cải cách đặt ra đối với nông thôn những năm trước là hoàn toàn đúng đắn và cần tiếp tục chú trọng đến vấn đề này. Bởi vì, thu nhập và sức mua thấp của nông dân làm cho nhu cầu của nông thôn không mở rộng (năm 2005 chỉ chiếm 32,9% của giá trị bán lẻ trong nước). Xây dựng nông thôn xã hội chủ nghĩa mới là điều cần thiết cho sự tăng cầu trong nước và còn góp phần tạo ra một xã hội hài hòa, công bằng và có lợi cho toàn dân.

Từ thực trạng đó, Đảng và Nhà nước Trung Quốc đã đề ra 5 mục tiêu trong việc xây dựng nông thôn xã hội chủ nghĩa mới là: Nâng cao năng suất lao động trong nông thôn, phát triển kết cấu hạ tầng, phát triển xã hội, nâng cao dân chủ và mức sống của nông dân.

Cần phải nói thêm rằng, xây dựng nông thôn xã hội chủ nghĩa mới không chỉ là xây dựng làng xã mới, mà phải đặc biệt chú ý đến hiệu quả và nội dung hơn là vào hình thức bề ngoài. Phải mềm dẻo, sử dụng sự thương lượng dân chủ hơn là dùng chỉ thị. Nông thôn phải phát triển tùy theo khả năng và đặc điểm bản thân, nhà nước chỉ hỗ trợ người nông dân thông qua các dự án lớn nhỏ.

Tài liệu năm nay đưa ra 7 nhiệm vụ chính để tăng lợi nhuận, giảm gánh nặng cho nông dân và cụ thể hóa nhiệm vụ chiến lược đề ra tháng 10 năm trước thành 32 biện pháp có lợi cho nông dân, trong đó có các mục tiêu chủ yếu là: Phát triển nông nghiệp hiện đại, tăng thu nhập của nông dân và cải tiến cơ sở hạ tầng nông thôn theo một số nội dung cơ bản, như sau:

Nhà nước đầu tư nhiều hơn vào nông nghiệp: Đầu tư ngân sách của Chính phủ cho nông nghiệp, nông thôn năm nay là 339,7 tỉ Nguyên, tăng 42,2 tỉ Nguyên so với năm 2005. Chính phủ Trung Quốc sẽ hủy bỏ thuế nông nghiệp, một loại thuế đã thu trong suốt nhiều năm qua. Cải cách này sẽ mang lại cho

nông dân 33,6 tỉ Nguyên tiền thuế và 70 tỉ từ các loại phí khác. Nhà nước chủ trương xây dựng một cơ chế để công nghiệp và đô thị cùng thúc đẩy sự phát triển nông thôn. Phân phối thu nhập quốc dân sẽ được điều chỉnh để việc sử dụng các khoản thuế, đầu tư ngân sách, tài sản cố định và tín dụng tăng hơn nữa cho nông nghiệp và nông thôn. Hỗ trợ từ vốn nhà nước sẽ lớn và tăng liên tục. Trái phiếu và vốn ngân sách đi về nông thôn sẽ đặc biệt chú trọng đầu tư để cải tiến sản xuất và nâng cao điều kiện sống cho người dân.

Kết cấu hạ tầng: Thuế thu từ việc sử dụng đất canh tác sẽ tăng lên và nhiều thứ thuế mới sẽ được áp dụng trong nền kinh tế với mục tiêu phát triển nông thôn. Phí thu từ sử dụng đất được dùng chủ yếu vào các dự án phát triển đất nông nghiệp nhỏ và bảo vệ nguồn nước. Chính phủ sẽ ban hành các quy định để bảo đảm và điều tiết thu nhập thuế đất cho việc phát triển đất nông nghiệp, ưu tiên xây dựng kết cấu hạ tầng cấp thiết cho đời sống nông dân. Dự tính mức đầu tư vào phát triển khoa học - kỹ thuật là 71,6 tỉ Nguyên (tăng 19,2% hằng năm). Chương trình nước sạch sẽ được ưu tiên cho nông thôn, trước hết ở các vùng nước bị ô nhiễm; năng lượng sạch được áp dụng rộng rãi; mạng lưới điện, đường nông thôn sẽ được xúc tiến xây dựng và nâng cấp.

Chính sách: Hệ thống hỗ trợ nông nghiệp và nông dân sẽ được bảo đảm và củng cố bằng cách tăng hỗ trợ trực tiếp cho sản xuất ở các vùng trồng lương thực, đặc biệt cho việc mua hạt giống chất lượng cao và máy nông nghiệp. Một hệ thống hoàn chỉnh cung cấp vật tư và bảo vệ thị trường sẽ được xây dựng để bảo đảm quyền lợi cho nông dân sản xuất lương thực. Không ngừng tăng thu nhập của nông dân vì đây là cơ sở kinh tế của nông thôn mới. Bên cạnh đó, việc dịch chuyển lao động nông thôn sang các lĩnh vực khác cũng phải được chú ý, phải dỡ bỏ các rào cản của

việc di cư lao động nông nghiệp đến thị trường lao động đô thị và dần dần xây dựng bảo hiểm xã hội cho lao động di cư.

Giáo dục nông thôn: Cũng từ năm nay, Chính phủ Trung Quốc sẽ cấp mỗi năm 103 tỉ Nguyên để bảo đảm sự hoạt động của các thị, trấn và chính sách giáo dục bắt buộc ở nông thôn (bao gồm 78 tỉ chuyển từ ngân sách trung ương và 25 tỉ từ ngân sách địa phương). Chính phủ sẽ có những chính sách hỗ trợ nhằm thực hiện giáo dục bắt buộc 9 năm cho học sinh nông thôn và giảm dần gánh nặng về chi phí cho giáo dục của nông dân, như: học sinh ở miền tây được miễn học phí, con em các gia đình nghèo sẽ được phát sách giáo khoa miễn phí, được trợ cấp ăn ở. Trong 2 năm tới, Chính phủ sẽ miễn phí nhập học và các phí khác cho tất cả học sinh nông thôn thuộc diện học bắt buộc. Từ 2007, Chính phủ sẽ đầu tư nâng cấp các trường nông thôn và mở rộng chính sách này ra cho tất cả các vùng nông thôn. Đặc biệt là, cả nông dân ở nông thôn và nông dân di cư ra đô thị đều phải được đào tạo để nâng cao trình độ kỹ thuật và quản lý kinh tế. Ngân sách chi cho giáo dục bắt buộc lên tới 218,2 tỉ Nguyên trong 5 năm tới.

Bảo hiểm xã hội: Trung Quốc sẽ tổ chức một kiểu hợp tác xã chăm sóc y tế trong 40% các huyện, tăng trợ cấp từ 20 Nguyên cho mỗi nông dân tham gia hợp tác xã này lên 40 Nguyên. Ngân sách cũng tăng 4,2 tỉ Nguyên cho chương trình này. Chính phủ hứa sẽ xây dựng hợp tác xã chăm sóc y tế với sự hỗ trợ của ngân sách và sẽ nhân rộng các hợp tác xã kiểu này vào năm 2008, đồng thời đầu tư nâng cấp kết cấu hạ tầng y tế ở nông thôn. Bảo hiểm xã hội và chương trình kế hoạch hóa gia đình sẽ được chú trọng. Chính phủ sẽ tăng trợ cấp khó khăn cho nông thôn, chi cho việc đổi mới và nâng cao thiết bị các bệnh viện ở các thị, trấn và một số làng xã là 20 tỉ Nguyên.

Cải cách tài chính: Khoảng 10 biện pháp cải cách tài chính đã được nêu ra, trong đó chú trọng xây dựng các thể chế tài chính cộng đồng, có kiểm soát chặt chẽ. Các tổ chức tài chính dành một tỷ lệ vốn thích hợp cho kinh tế nông thôn. Sẽ áp dụng thí điểm hình thức bảo hiểm nông thôn đồng thời mở rộng tín dụng có thế chấp cho hộ nông dân và doanh nghiệp.

Chức năng của chính quyền: Chính quyền cấp xã sẽ được phát triển để tạo điều kiện cho việc đầu tư sản xuất. Cải tiến chế độ thuế ở nông thôn. Đặt tài chính của các huyện dưới sự kiểm soát của chính quyền huyện.

Môi trường: Chú ý hơn vào việc quy hoạch làng và khu dân cư. Hiện nay có nhu cầu phải quy hoạch lại nông thôn để vừa xây dựng một xã hội khá giả, vừa bảo vệ đất xây dựng ở nông thôn. Nhà nước sẽ giúp nông dân miễn phí trong việc bố trí lại nhà cửa.

Từ khi thành lập nước Trung Quốc mới, nhất là sau cải cách, mở cửa, nông thôn Trung Quốc đã có nhiều thay đổi và đạt nhiều thành tựu. Tuy vậy, phát triển nông nghiệp và nông thôn vẫn ở giai đoạn khó khăn, kết cấu hạ tầng và phát triển xã hội còn lạc hậu, thu nhập thành thị và nông thôn cách biệt ngày càng lớn, cơ chế thúc đẩy dài hạn sản xuất lương thực có hạt và tăng thu nhập nông dân cũng như một quy hoạch phát triển toàn diện nông thôn và đô thị chưa được hình thành. Bởi vậy, xây dựng một xã hội khá giả là một nhiệm vụ rất nặng nề, nhưng rất quan trọng vì không có xã hội khá giả ở nông thôn thì không thể có xã hội khá giả cho cả nước. Năm năm tới là khoảng thời gian để đặt nền móng cho một nông thôn xã hội chủ nghĩa mới, cũng như xây dựng mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp, giữa đô thị và nông thôn. □

THẾ TUẤN
(Tổng thuật)